Najaarsexcursie naar Falsterbø (Zweden)

Inleiding

In ons jaarprogramma werd dit jaar (2014) voor het eerst binnen onze Vereniging een meerdaagse excursie opgenomen naar het zuidelijkste puntje van Zweden. Om precies te zijn naar Falsterbø, waar we de massale overtocht van roofvogels en veel andere vogels naar Noord Duitsland of Denemarken hoopten mee te maken. Voor deze trip naar het Noorden bleek meer dan normale belangstelling. In totaal gaven zich namelijk 12 personen op, te weten: Hannie en Jan Nijmeijer, Marianne Oude Tijdhof, Johan Drop, Henk Schepers, Leonard Rouhof, Jan Peddemors, Marcel Grunder, Vincent de Lenne, Hermie Engelbertink, Jim Geerdinck en Wim Wijering.

Overleg vlak voor vertrek

Voorafgaand aan de trip voerden we overleg hoe we er naar toe zouden gaan, wat er vooraf allemaal geregeld moest worden, waar we zouden overnachten etc. Met name Hannie en Jan Nijmeijer, die er al eerder zijn geweest, hebben hierin veel voorwerk verricht, waarvoor dank.

Vogeltrek

Voor vogeltrek bestaat doorgaans veel belangstelling. Het is bijna niet voor te stellen dat miljarden vogels in de hele wereld aan het einde van de broedperiode, gedurende herfst, winter en voorjaar vertrekken naar hun overwinteringsgebied. Voor sommige soorten is de trek maar kort, maar er zijn ook soorten bij die elk jaar de gehele wereld over trekken van broed- naar wintergebied en omgekeerd.

Om zeeën te kunnen oversteken op hun trekroute, zoeken vogels vooral smalle zeestraten uit. Op deze plekken vindt vaak stuwing plaats in afwachting van goede trekomstandigheden. Miljoenen vogels trekken namelijk op dit soort plekken via een smalle baan het water over. Dat komt omdat er boven zee geen sprake is van thermiekvorming. Vogels trekken dan ook het liefst over land.

Het trekinstinct bij vogels wordt waarschijnlijk beïnvloed door omstandigheden als temperatuurdaling, voedseltekort en een tekort aan daglicht. Trekvogels wachten niet tot het laatste moment, maar verlaten vaak al het broedgebied als er nog genoeg voedsel voorhanden is.

Falsterbø

Belangrijke oversteekplaatsen in Europa, waar grote concentraties vogels waar te nemen zijn, zijn onder andere Gibraltar en Falsterbø. Voor ons is Falsterbø de dichtstbijzijnde plek om "stuwtrek" mee te maken. Veel Scandinavische vogels nemen van hieruit namelijk de kortste route over zee naar Denemarken en Duitsland en van daaruit vliegen ze verder zuidwaarts.

Door de jaren heen zijn er ruim 330 vogelsoorten waargenomen bij deze zee-engte in Zuid Zweden. Steltlopers, eenden en sterns zijn doorgaans goed vertegenwoordigd, maar het is veelal de roofvogeltrek die de meeste aantrekkingskracht uitoefent op vogelaars. Dat is binnen onze vereniging al niet veel anders. Het aantal zang-vogels dat hier langs trekt, is overigens ook indrukwek-kend. Wat te denken van ruim één miljoen vinken en kepen die op één enkele ochtend kunnen doortrek-ken. Vanaf medio augustus tot aan november zijn hier dan ook vele vogelsoorten te zien.

Trek van een wespendief

Kwikstaarten, piepers en wespendieven trekken vooral door in augustus en september. Vanaf half tot eind september is het de beste tijd voor sperwers, buizerds, rode wouwen, vinken, spreeuwen, goudhanen en roodborsten.

Van dag tot dag

Onze meerdaagse excursie vond plaats van woensdag 17 tot en met zondag 21 september 2014. Onderstaand per dag onze wetenswaardigheden.

Woensdag 17 september 2014

We vertrekken 's morgens om 07.00 vanuit onze thuishaven in Weerselo. Iedereen (2 dames en 10 heren) is tijdig aanwezig. Er is een busje voor 9 personen geregeld. Daarnaast rijdt samensteller dezes met eigen auto, uiteraard

met nog eens 2 vogelfanaten. Verschillende familieleden zwaaien ons bij vertrek uit en wensen ons een vogelrijke trip toe en een behouden thuiskomst. De stemming zit er van meet af aan goed in, want het belooft een stralende dag te worden. Ook voor de komende dagen wordt goed weer voorspeld. Het is ruim 700 km rijden naar Falsterbø. Tussen 15.00 en 16.00 uur hopen we over te zijn.

De reis verloopt voorspoedig. Via de grensovergang bij de Lutte stomen we op naar Osnabrück en van daaruit richting Bremen en Hamburg. Onderweg zijn er maar bar weinig vogels te zien. Slechts een enkele buizerd op een paaltje. Halverwege de twee laatstgenoemde Duitse steden maken we een tussenstop bij parkeerplaats 47. Daar komen de thermoskannen en de brood-jes tevoorschijn en wordt er buiten gepicknickt. Dat kan gemakkelijk, want er is volop zon en de temperatuur loopt snel op naar 20 ° C.

De thermoskannen en broodjes komen tevoorschijn

We vangen geluiden op van onder meer boomklever en boomkruiper en in de buurt scharrelt een witte kwikstaart rond. Verder valt ons oog op enkele "spuitgasten", die op een gebouw bezig zijn om het dak te ontdoen van allerlei (korst)mossen. Dat gebeurt met hogedrukreinigers en bezems. Geen van ons heeft dit al eens eerder op deze wijze gezien.
Na een pauze van pakweg 20 minuten vervolgen we onze reis naar Putgarden, waar we met de boot (Scandlines) de oversteek maken naar Denemarken (Rodby). De kosten voor de overtocht bedragen 79 euro per auto. Hannie regelt vanaf hier, volgens afspraak, alle financiën. Eenmaal op de boot is er speciale belangstelling voor een Packard;

Speciale belangstelling voor deze Packard

een Amerikaanse oldtimer, uit de vijftiger jaren. Dit fraaie voertuig (met linnen dak) staat vlak bij onze auto's geparkeerd. Aansluitend gaan we aan dek.

De boottocht duurt 45 minuten. Tijd dus voor een volgend boterhammetje en wellicht wat leuke waarnemingen. Al snel worden een aantal eiders opgespoord. Er ontstaan wat discussies over de naamgeving van vogels. Waarom thans eider en gaai, vragen we ons af? Tot voor kort kenden we deze immers gewoon als eidereend en Vlaamse gaai. Onze overpeinzingen worden onderbroken als er plots een kleine roofvogel laag over het water scheert. Het is onmiskenbaar een smelleken. Aan de kleurstelling is te zien dat het een jonge vogel betreft. Dat is een leuk begin.

Eenmaal aan land rijden we van Rodby richting Kopenhagen. Op Deens grondgebied zien we meteen overal bonte kraaien. Dit is zo'n soort die we in de loop der jaren in onze contreien volledig kwijt zijn geraakt. Ook torenvalken en aalscholvers schuiven aan ons voorbij. Het rijdt mooi door. Op de weg is het redelijk rustig. In de buurt van de Deense hoofdstad wordt het allengs drukker. Bij de oversteek van Kopenhagen naar het Zweedse Malmö (tunnel en brug) moet tol worden betaald (circa 46 euro). De Zweedse douane vraagt beleefd of we wat aan te geven hebben en wat we komen doen. We leggen in ons beste Engels uit dat we "birdwatchers" zijn en voor het bestuderen van de vogeltrek op weg zijn naar Falsterbø. Bij het zien van de optische apparatuur in de auto worden we op ons woord geloofd.

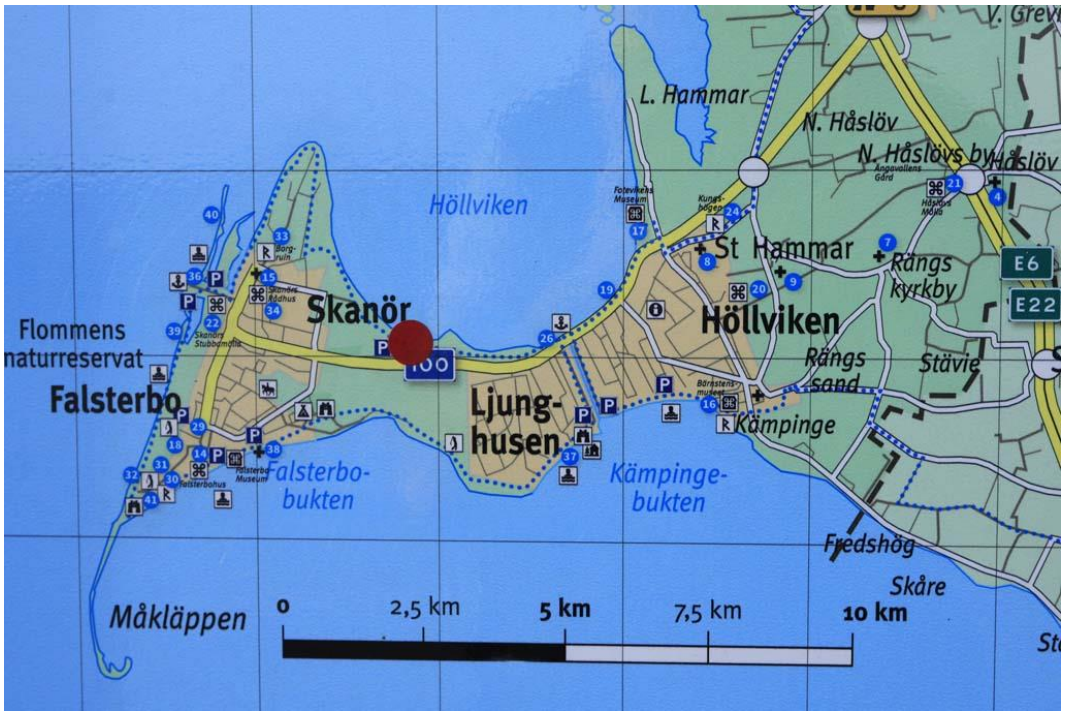

Overzichtskaartje Falsterbø, Skanör en Höllviken

Drie kwartier later komen we in Höllviken aan, waar we op een vakantiepark twee huisjes hebben geregeld. Deze zijn weliswaar aan de sobere kant, maar voldoen aan het doel waarvoor we ze hebben besproken; namelijk het nuttigen

van de maaltijden en om er te slapen. Het is dan kwart voor vier. Meteen als we uitstappen zien we boven ons een rode wouw vliegen, mooi cirkelend op thermiek. Kort daarna volgen twee overvliegende sperwers (zowel ♂ als ♀) en een langs trekkende havik. Met de andere genoemde soorten erbij zijn dat voor vandaag al 6 verschillende roofvogelsoorten! Het begint goed. Nadat de spulletjes zijn uitgepakt, splitsen we ons op. Een aantal gaat Höllviken in om boodschappen te doen. De dames gaan alvast met de maaltijd bezig en het resterende viertal verkent de omgeving en kachelt wat rond in het nabijgelegen tweelingdorp Skanör en Falsterbø.

Om half zeven is de maaltijd klaar. We schuiven buiten wat tafels aan elkaar en laten ons door Hannie heerlijk verwennen met een heerlijke tomatensoep en een zeer voedzame salade. Enkele heren stellen zich beschikbaar om daarna de afwas te doen. Alles gaat in goede harmonie. Dat is belangrijk als je een aantal dagen samen optrekt.

Gezamenlijk nuttigen we buiten de maaltijd

In de loop van de avond worden de vogelboeken nog eens extra bestudeerd en oefenen we wat bijzondere trekvogelgeluiden. Uiteraard komen ook diverse natuurbelevenissen aan bod en wordt er ‘n (nou ja één?) alcoholisch drankje genuttigd. We gaan op tijd slapen, omdat we de volgende ochtend op tijd op willen staan. Voor vogeltrek moet je nu eenmaal vroeg uit de veren.

Donderdag 18 september 2014

Het belooft ook vandaag een zonnige dag te worden. Zover is het echter nog niet als om 05.00 uur de wekker rinkelt. We willen om 05.45 uur op de parkeerplaats bij Nabben (golfterrein Falsterbø) zijn om van daaraf de vogeltrek te bekijken. Dat schijnt in de ochtend de beste vogelspotplek te zijn, hebben we ons laten vertellen. Dus snel opfrissen, ontbijt- en lunchpakketjes mee en niet te vergeten de optische- en foto-apparatuur en dan de auto in. Het is even zoeken geblazen, temeer omdat we de Zweedse taal niet beheersen en de namen in het donker niet herkennen. Als we op de parkeerplek arriveren, staan er al meerdere auto’s. Aan de hand van de landenstickers zien we dat er nog meer Nederlanders zijn en daarnaast Engelsen, Noren, Belgen en Letten. Van hieraf is het nog een kwartier lopen om op de juiste plek te komen. We lopen over de toegangsweg van de golfbaan in de richting van de vuurtoren, langs de duinen en de duinmeertjes en zoeken daar een plekje op in de buurt van wat rozenbottels en wachten op

hetgeen komen gaat.

Mooie zonsopkomst

Het is intussen al iets licht aan het worden. Na de eerste gele kwikken, sperwers en graspiepers te hebben gespot, begint het echte telwerk. We houden het op telformulieren bij, althans op deze eerste ochtend. We krijgen echter eerst nog te maken met een mooie zonsopkomst. Daarna worden, voor zover bij te houden, genoteerd:

Aalscholver (ca 3000), Knobbelzwaan (7), Blauwe reiger (9), Grauwe gans (10), Bergeend (8), Smient (21), Krakeend (3) Wintertaling (1), Wilde eend (48), Pijlstaart (8), Slobeend (26), Kuifeend (53), Eider (28), Brilduiker (12), Middelste zaagbek (2), Zeearend (1 juv.), Havik (2), Sperwer (36), Torenvalk (3), Waterral (1), Scholekster (1), Bontbekplevier (1), Goudplevier (102), Zilverplevier (4), Kievit (25), Bonte strandloper (75), Watersnip (4), Rosse grutto (1), Regenwulp (2), Wulp (2), Groenpootruiter (2), Kleine mantelmeeuw (2), Zilvermeeuw (4), Grote mantelmeeuw (5), Kokmeeuw (ca 70), Grote stern (25), Grote bonte specht (1), Boomleeuwerik (18), Veldleeuwerik (4), Oeverzwaluw (7), Tapuit (1), Boerenzwaluw (103), Graspieper (101), Oeverpieper (2), Gele kwikstaart (5), Witte kwikstaart (26), Winterkoning (1), Heggenmus (33), Roodborst (8), Merel (2), Pimpelmees (97), Zwarte kraai (2), Bonte kraai (23), Spreeuw (343), Ringmus (28), Vink (376), Keep (19), Groenling (24), Putter (3), Sijs (109), Barmsijs ssp (12), Kneu (157), Kruisbek (5) en Rietgors (15). En het is pas kwart voor tien!

Niet alles trekt over en langs ons heen. Een aantal van deze soorten houdt zich namelijk in de nabijheid van de tellocatie (duinmeertjes) op. Dat is o.a. bij diverse eenden- en meeuwensoorten het geval. Een grote bonte specht maakt het zo "bont" dat deze - op een haar na - in de ochtendschemering tegen schrijver dezes opvliegt. Dat is "ff" schrikken. Opvallend is ook een groep van circa 2400 (!) vissende aalscholvers. Natuurlijk is het zien van de eerste zeearend ook een moment waar het vogelhartje wat sneller bij gaat kloppen. Niet onvermeld mag blijven dat er duidelijk meerdere groepjes pimpelmezen op trek zijn. Vlak bij ons stijgen ze op om de zee-engte al vliegend over te steken, maar steevast keren ze weer terug. Waarschijnlijk zijn de trekomstandigheden voor pimpelmezen vandaag niet gunstig genoeg.

Als we teruglopen naar de auto's vliegt er tot twee keer toe een notenkraker over, evenals een grote valkachtige. Deze laatste verschijnt zo kort in beeld dat een goede determinatie niet mogelijk is. Zeer waarschijnlijk is het een slechtvalk geweest. Veel vogelaars besluiten tegen 10.00 uur naar het nabijgelegen heide-veld bij Falsterbø te gaan. Van hieraf kun je genieten van de roof-vogeltrek, die dan via thermiek op gang komt. Uiteraard willen wij hier ook het een en ander van meemaken. Wij zijn beslist niet de enigen. Gelukkig hebben de andere liefhebbers zich verspreid. De dames in ons gezelschap zoeken ook een leuk plekje op.

De dames zoeken ook een leuk lekje op

Amper daar vliegen er al 2 wespendieven en enkele sperwers over ons heen. Dat belooft wat te worden. Ook nu weer worden de tellijsten bijgehouden, althans voor wat betreft de roofvogelsoorten en enkele bijzondere soorten. Hermie houdt zich hier vandaag mee bezig. Hij is er maar druk mee. Al met al trekken er in 2½ uur tijd heel wat roofvogels over, te weten: buizerd (35), sperwer (34), torenvalk (10), bruine kiekendief (6), rode wouw (5), boomvalk (5), ruigpootbuizerd (2) en zeearend (2). De twee "vliegende" deuren, zoals de zeearend ook wel wordt genoemd, is aanwezig met een adult en een juveniel exemplaar.

Verder worden er nog enkele interessante soorten gezien, als: kraanvogel (2), watersnip (2), zwarte specht (1) en nogmaals notenkraker (1). Van diverse vogelaars krijgen we te horen dat het bij lange niet de (roof)vogeltrek is als de

jaren ervoor (medio september). Dat heeft waarschijnlijk te maken met het langdurige stabiele mooie weer van de afgelopen tijd. Nochtans zijn we best tevreden met bovenstaand lijstje.

Eén van de vijf boomvalken

Tegen 12.30 uur breken we ook hier weer op en verplaatsen ons naar Havgard. Hier liggen een tweetal interessante meren. Het is circa drie kwartier rijdenom er te komen. We maken daar kans op onder meer visarend en kraanvogel.

Onderweg zien we een smelleken (klein, snel en laag bij de grond) voorbij vliegen. Na wat zoekwerk vinden we weliswaar de locatie, maar verliezen elkaar daarna uit het oog. Beide chauffeurs kiezen namelijk een afzonderlijke richting om dichter bij het water te kunnen komen.

Bij het kleinste meer tellen Johan, Henk en Wim respectievelijk: 100-den wilde eenden, circa 80 wintertalingen, circa 70 kraanvogels, plusminus 30 futen, een 20-tal meerkoeten, 12 nonnetjes, 2 kuif-eenden, 2 krakeenden, 4 torenvalken, 2 rode wouwen, 2 buizerds, 3 tapuiten, een groepje putters en 1 gekraagde roodstaart.

Een deel van de 70 kraanvogels

De overige groepsleden komen na wat omzwervingen bij het grootste meer terecht. Zij hebben wat meer geluk, omdat ze vrijwel meteen een visarend en een zeearend ontdekken. Ook zien zij waarschijnlijk dezelfde groep kraanvogels in de lucht “hangen” als wij. Hier zitten ook beduidend meer rode wouwen. Er

worden er zeker 10 geteld. Ook vliegt er een bruine kiekendief, een groepje van 60 kieviten en trekken meerdere sperwers over.

Als de gehele groep herenigd is, rijden we door naar Grönaland. Hier is enkele jaren geleden een leuk wetlandje aangelegd. Ons oog valt meteen op een paartje roodhalsfuten met 3 halfwas jongen. De jongen laten zich voortdurend voedsel brengen door hun ouders. Een dergelijk aandoenlijk schouwspel, zo laat in het seizoen, laten we ons natuurlijk niet ontgaan. Het wetlandje heeft buiten diverse wilde eenden en meerkoeten en circa 120 tofsvipa's (Zweedse woord voor kievit) niet zo heel veel meer te bieden. Het vee banjert hier gewoon door het water.

Het groepje tofsvipa's, oftewel kieviten

Nadat we boven een aangrenzend akkerland nog een vijftal rode wouwen hebben ontdekt, rijden we door in de richting van Sörby. De weg er naartoe staat bekend als de rode wouwenroute. Als we een groepje van deze vogels ontdekken, staan we even stil en noteren hier een groep van 9 rode wouwen met daarnaast 2 buizerds, 1 tapuit en 2 Turkse tortels. Al snel merken we dat het met de rode wouwen in Zweden wel goed zit.

We zitten inmiddels al ver in de namiddag en lassen nog een laatste stop in bij het kustplaatsje Trelleborg. Enkele honderden meerkoeten, een groep van circa 30 ringmussen en ongeveer 20 roeken is hier de schamele "oogst". Tijd dus om koers te zetten richting "thuishaven". Onderweg noteren we nog heel wat aalscholvers, maar daarvoor zijn we niet speciaal naar Zweden gekomen.

Op het strand bij Höllviken, tegenover het vakantiepark, waar we bivakkeren, zien we nog circa 150 kieviten, pakweg 70 Canadese ganzen en minstens even zovele knobbelzwanen. Terug bij "ons huisje" wordt tot slot nog een grauwe vliegenvanger gespot. Ook zijn er vandaag gewone en grijze zeehonden gezien.

Ook niet vreemd zijn de waarnemingen van diverse atalanta's en een kleine vuurvlinder.

De vogelteller staat vandaag reeds op 106 soorten. Dat zijn er 56 meer dan een dag eerder. Op dag 1 heeft ieder van ons een gokje kunnen wagen hoeveel soorten we gedurende de gehele trip te zien zullen krijgen. Al snel wordt duidelijk dat er gisteren niet al te hoog is ingezet, want na vandaag zijn er nog maar 3 personen (Marjan, Johan en Jan P.) in de race.

Hannie heeft intussen weer alles in gereedheid gebracht voor het nuttigen van een heerlijke maaltijd in de buitenlucht. Deze bestaat vandaag uit rijst, gehakt, gemixte sla, gemixte groentes en 2 yoghurtsoorten na. Jan demonstreert ons voor de 2e dag in successie hoe je een yoghurtpak volledig leeg "drukt, knipt en scheurt". Ieder kijkt belangstellend toe hoe grondig hij te werk gaat. Alles gaat dan ook "schoon" op. Verschillende mensen hebben meegeholpen met het snijden van de vele soorten groentes, de afwas etc. Ieder draagt op zijn / haar manier zo zijn / haar steentje bij. Hannie verdient evenwel de meeste hulde.

Niet ieder kon de oogjes open houden

Eenieder heeft genoten van deze dag, alhoewel sommigen onderweg – in verband met slaaptekort – niet altijd de oogjes open konden houden.

Vrijdag 19 september 2014

Vanmorgen zijn we opnieuw om 05.00 uur uit de veren. De boterhammen zijn de avond tevoren al gesmeerd. Drie kwartier later rijden we al weer naar de bekende vogeltreklocatie bij het golfterrein. Als we nog maar net uit de auto's zijn, worden we "aangevallen" door hele zwermen muggen. Mutsen, petten, muggengel etc. zijn dan ook hard nodig. Niet ieder is hierop berekend, temeer daar we gisteren bijna geen last hebben gehad van deze stekende pestkoppen. Als we ons op dezelfde plek als een dag eerder hebben geïnstalleerd, komen er steeds meer vogelaars. Op enig moment horen we dat er overal om ons heen Twents wordt gepraat. Al snel blijkt dat ook het 8 koppige gezelschap van de Twentse vogelwerkgroep en een tweetal natuurliefhebbers uit Almelo een plekje

bij ons in de buurt heeft uitgekozen. Opgeteld zijn dat maar liefst 22 Tukkers, wat elkaar hier treft op dezelfde dag, op dezelfde tijd en op dezelfde locatie. En dat heel ver van huis!

22 Tukkers ver van huis

We besluiten vandaag wel het aantal nieuwe soorten bij te houden, maar niet meer alle soorten met aantallen. Een uitzondering wordt gemaakt voor de roofvogels. Vincent is zo bereidwillig om vandaag het turfwerk hiervan bij te houden. Er is in de vroege ochtend behoorlijk wat sperwertrek (58). Ook vliegen er drie torenvalken over en een rode wouw. Nieuwe soorten op ons gestaag groeiende vogellijstje zijn onder meer: grauwe klauwier (1), grote gele kwikstaart (1), parelduiker (2), ijsgors (1), kleine jager (1), Noordse stern (2), middelste zaagbek (5), baardman (1) en raaf (1). Verder genieten we van de totaal verschillende jachttechnieken van een 3-tal zeearenden, een 2-tal visarenden en een smelleken.

We hebben niet alleen oog voor vogels, maar ook aan vlinders wordt op enig moment extra aandacht besteed. Het zijn vaak vliegende juweeltjes en het weer is vandaag ook weer prima. In de loop van de dag noteren we soorten als: argusvlinder, bont zandoogje, citroenvlinder, dagpauwoog, duinparelmoervlinder, geaderd witje, icarusblauwtje, kleine vos, kleine vuurvlinder en zelfs rouwmantel.

Icarusblauwtjes zelfs nog aan het paren

De Icarusblauwtjes zijn zelfs nog aan het paren. Het valt ons op dat het golfterrein in Falsterbø elke dag minutieus wordt gemaaid en ook anders-zins wordt onderhouden. En niet door één, maar door meerdere personen. Zij zien er angstvallig op toe dat de vogelaars niet op het golfter-rein zelf komen.

Alleen de route door het terrein naar de vuurtoren, het ringstation en naar het duinengebied mag worden bewandeld. Het is grappig om te zien dat er op enig moment een vos frank en vrij over de golfcourse loopt. Aan de opmerkingen te horen is niet iedereen evenveel gecharmeerd van Reintje.

We nemen tussen het vogeltrekgeweld door zo nu en dan de tijd om wat plantjes in het duingebied te bekijken. Al snel sporen we soorten op als: echt walstro, grasklokje, hazenpootje, cichorei, vlas(leeuwen)bekje, ossetong, Engels gras, zandblauwtje, reigersbek etc. Als je die namen doorneemt, kom je zo maar een aantal dierennamen tegen. Iets waar je doorgaans niet zomaar bij stilstaat.

Natuurlijk brengen we ook een kort bezoek aan het ringstation bij de vuurtoren. Daar krijgen we buiten bij het hekwerk uitleg over de werkwijze, het doel en de resultaten van de ringactiviteiten. Op het station zelf worden buitenstaanders logischerwijs niet toegelaten. Dan valt er - met zoveel vogelaars in de buurt – vrijwel niets meer te vangen. Een medewerker van het ringstation toont een grote groep samengedromde natuurliefhebbers een aantal interessante soorten. Deze zijn in de loop van de ochtend gevangen en worden nu, voorzien van een ring, weer vrijgelaten.

Bladkoning, geen alledaagse soort

In ons bijzijn krijgen we dan ook van dichtbij niet alledaagse soorten te zien als buidelmees en bladkoning. Natuurlijk worden hiervan een aantal opnames gemaakt. Verder is op een buitenscherm te zien wat er die ochtend al gevangen is of gezien. Het rijtje langs lopende maakt wel duidelijk dat we in de vroege

ochtenduren toch nog wel een aantal soorten gemist hebben. Dat geeft een extra boost voor de rest van de dag.

Na het bezoek aan het ringstation verkassen we weer naar het inmiddels bekende heideveld. De rest van de Tukkers gaat daar ook naartoe, maar kiezen een ander deel van het heideveld uit. De roofvogeltrek begint tegen tienen traag op gang te komen en wat we te zien krijgen gaat in het begin "hoog" over. Tot na twaalven vermaken we ons vooral met veel overtrekkende rode wouwen en sperwers. Ook worden er boomvalken en zeearenden gezien, alsmede een aantal kiekendieven. Op het programma staat 's middags een zoektocht naar de steenarend in het dal bij Fyledalen. Het merendeel ziet dat helemaal zitten.

Veel overtrekkende sperwers

Alleen Vincent en Leonard zijn zo verknocht aan het tellen van overvliegende roofvogels dat zij tot zonsondergang willen blijven. Dat verschaft meteen ruimte in de beide voertuigen.

Onderweg er naartoe, meren we eerst nog aan bij onze "thuis-locatie". Dat is toch op de route en een kopje koffie met wat lekkers gaat er prima in. Bovendien moeten we nog wat boodschappen inslaan. Als we weer opbreken, trekken er in enkele minuten tijd maar liefst 12 buizerds, 2 wespendieven, 1 sperwer en 2 aalscholvers over onze huisjes. We blijven alert.

In Fyledalen een roedel damherten

Het is een heel eind "kachelen" richting Stenby waar de vallei Fyledalen is gelegen. We doen er een uur over om er te komen. Als we eindelijk gearriveerd zijn, valt meteen ons oog op een roedel damherten.

Het zijn er welgeteld 15 en ze zijn behoorlijk schuw. In een mum van tijd zijn ze weer verdwenen. We zien al snel dat Fyledalen landschappelijk meer dan de moeite waard is. Het is een gebied van ongeveer 2000 ha en bestaat uit een vallei, heuvels met beukenbossen en een riviertje; de Fyleån. Het gebied is niet toegankelijk van 01 februari tot en met 15 augustus, zodat hier een aantal bijzondere soorten, waaronder de steenarend, ongestoord hun jongen kunnen grootbrengen.

Fyledalen, landschappelijk meer dan de moeite waard

Omdat we niet precies weten waar we de beste plekken kunnen vinden om steenarenden te traceren, splitsen we ons op en spreken af om elkaar te bellen. Na wat zoekwerk vindt "onze auto" een parkeerplekje van waaruit het dal goed te overzien is. Direct nadat we zijn uitgestapt, worden we begroet door een overenthousiaste raaf, enkele roepende kruisbekken en een overvliegende boomvalk. Dat begint alvast goed. Als de telescopen zijn opgesteld, duurt het niet lang voordat we in de verte meerdere rode wouwen zien zweven. En dan ineens verschijnt er een grote roofvogel aan het firmament. Het is onmiskenbaar een steenarend, waarschijnlijk een 2e of 3e jaars vogel. Dat laatste wordt duidelijk als we de veldatlas roofvogels er op naslaan. De vogel is helaas slechts enkele seconden in beeld, maar daar is dat lekkere gevoel niet minder om. We zijn hier immers vooral om van roofvogels te genieten.

Genieten van roofvogels, zoals deze rode wouw

In afwachting van de komst van onze metgezellen, die we meteen hebben ingeseind, horen we even later een vreemd geluid vanuit het dal beneden ons. Het geluid klinkt als dat van een roepende boomkikker. Even later doemt er een

Zweedse natuurfotograaf op, die dit laatste bevestigt. Hij kan het zelfs staven met mooie foto's van het beestje. We kijken er van op dat boomkikkers zelfs nog in de 3e week van september roepen. Daar zullen de warme weersomstandigheden wel aan hebben bijgedragen. Als we weer compleet zijn, laat de steenarend zich aanvankelijk helaas niet meer zien. De bewuste natuurfotograaf tipt evenwel een plek, enkele kilometers verder. We treffen daar 2 Deense vogelfotografen, die pakweg een uur eerder een heel assortiment foto's hebben gemaakt van niet één, maar van zelfs twee steenarenden. Het is leuk om met hen kennis te mogen maken. Ze hebben hier meerdere uren staan wachten op het "moment suprême". Niet veel later dragen ze deze mooie plek aan ons over. We geven onze oren en ogen vanaf dat moment goed de kost. Het duurt dan ook niet lang voordat we met z'n allen waarschijnlijk dezelfde twee steenarenden in beeld krijgen. Jammer genoeg vliegen ze te ver weg. Foto's maken van deze imposante vogels is er jammer genoeg niet bij. Nochtans vermaken we ons op deze plek - met een mooi stromend beekje in de buurt - opperbest.

Kleine vuurvlinder, leuke vlindersoort

Genoteerd worden nog eens 25 rode wouwen, zeker 12 raven, diverse groepjes kruisbekken, een grote gele kwikstaart, maar ook boomklever, vink, tuinfluiter en gekraagde roodstaart worden op geluid opgespoord. Ook hier horen we luidkeels boomkikkers roepen. Het geluid komt hoog uit de bomen. Iedereen komt hier dan ook volop aan zijn / haar trekken.

Er vliegen hier namelijk ook leuke vlinders rond en de flora is eveneens meer dan boeiend. Tegen 17.15 uur verlaten we het gebied, niet echter dan nadat we een nog grotere roedel damherten (zeker 40 exemplaren) hebben gespot.

Het zelf tanken onderweg met behulp van een creditkaart heeft nogal wat voeten in aarde, maar met hulp van andere automobilisten lukt het uiteindelijk toch. Op de terugweg stoppen we even bij een immens beeldhouwwerk, waarop Niels Holgersons wonderbaarlijke reis, op de rug van een vliegende gans, wordt weergegeven. Uiteraard wordt hiervan een opname gemaakt. Later zien we dat op de kop van de gans een torenvalk zit.

Op enkele percelen op de route zitten vele tientallen fazanten (allemaal hanen). Die zijn vrijwel zeker uitgezet voor de jacht. Op twee andere percelen ontdekken we ook nog twee behoorlijke groepen damherten. Om de reistijd nuttig op te

blijven vullen letten we ook op dierlijke verkeersslachtoffers. Dat levert een dode das, een dode buizerd en enkele dode bunzings op.

Tegen 19.00 uur worden Vincent en Leonard weer opgehaald. Zij hebben een indrukwekkende lijst bij zich, die we u niet willen onthouden.

Niels Holgersons wonderbaarlijke reis

Op het heideveld hebben zij, samen met enkele leden van de Twentse vogelwerkgroep, heel wat voorbij zien komen. De roofvogeloogst bestond op deze dag uit maar liefst: 225 rode wouwen, 189 sperwers, 184 buizerds, 6 torenvalken, 5 zeearenden (3 juv. + 2 subadulte vogels), 4 boomvalken, 3 bruine kiekendieven, 2 haviken, 2 wespendieven, 1 ruigpootbuizerd en als klap op de vuurpijl 1 juveniele steppenkiekendief.

Een deel van deze trekkers hebben we zelf in de ochtenduren ook over zien komen, inclusief de steppenkieken-dief. De eerlijkheid gebiedt te zeggen dat we aanvanke-lijk van mening waren dat het een jonge grauwe kiekendief betrof.

Als klap op de vuurpijl, een steppenkiekendief

Nadat de gemaakte foto's zijn geraadpleegd, is duidelijk het halsstreepje te zien, waaraan de steppenkiekendief zich onderscheidt van de grauwe kiekendief, althans in het juveniele stadium. De jonge vogels van beide soorten lijken namelijk heel erg op elkaar.

Tegen 20.00 uur zitten we weer heerlijk aan tafel te eten. Buitenlucht maakt hongerig en dat is goed te merken. Ook nu weer gaat "alles schoon op". Er valt heel wat na en bij te praten over deze dag. Met het bekende borreltje erbij komen de tongriemen flink los en gezelligheid is troef. Tegen 23.00 uur heeft iedereen de knollen op; het is wederom een lange dag geweest en ook morgenvroeg willen we weer vroeg op. Onze soortenlijst eindigt vandaag op 123 soorten. Iedereen is daarmee ruimschoots uit de "voorspelrace". Jan P. heeft het met een prognose van 115 het langst volgehouden. Welterusten allemaal.

Zaterdag 20 september 2014

Als we wederom tegen vijven opstaan, merken we dat het (mist)roostig weer is. We hopen dat de nevel onder invloed van de zon snel optrekt. We doen het deze keer dan ook wat kalmer aan en zijn tegen kwart over zes op "de punt". De dames zijn vandaag "thuis" gebleven. Ze willen er op de fiets nog even uit. We worden op locatie (natuurreservaat Flommen) wederom aangevallen door hordes hongerige steekmuggen. Het woord steek is hier beslist niet overdreven, want zelfs door de meest stevige kleding steken ze dwars doorheen. Oh wee, als je geen muts op hebt of iets van handschoenen draagt. Zelfs de muggengel helpt maar matig. Vanwege de nevel en de grauwe weersomstandigheden valt er bovendien bar weinig te zien. We waren het tot dan zo heerlijk gewend met vrijwel constant de zon, hoge temperaturen en veel vogels. Nochtans sporen we gaande-weg toch nog twee nieuwe ochtendsoorten op in de vorm van zwartkop en kemphaan.

Hongerige steekmug

Op zaterdag en zondag is de vuurtoren open. Dus maar eens even binnenkijken. Er is een kleine shop gevestigd waar allerlei literatuur over Falsterbo te verkrijgen is en wat natuurspulletjes. De meeste literatuur is jammer genoeg uitsluitend in de Zweedse taal te verkrijgen. Wel nemen we de gelegenheid te baat om een goedkope kop koffie en / of thee te drinken met overheerlijke kanelbullar.

Opgeknapt en wel rijden we wat in het rond en besluiten dan in hetzelfde natuurreservaat het allerlaatste bosje (op het vaste land) met een bezoek te vereren. Dat blijkt een schot in de roos. Het miegelt er werkelijk van de vogels. Het zit hier vol met goudhaantjes, vinken, kepen, kruisbekken, barmsijzen, roodborsten, als ook kool- en pimpelmezen. Daartussen ook soorten als winterkoning, grauwe vliegenvanger (zelfs 3), boompieper en heggenmus. Over stuwing gesproken! In de buurt vliegt een "wolk" spreeuwen rond. Deze "wolken" zijn en blijven spectaculair. Spectaculair is ook het moment waarop er een

kwartel opvliegt. Jan N. is hiervan zo onder de indruk, dat hij prompt, zonder zich te bedenken, de plomp induikt, ons in opperste verbazing achterlatend. “Hee, dat is effe lekker fris”, is daarna het doodleuke antwoord.

Langzaam maar zeker wordt het weer beter en trekt de grauwsluier op. We besluiten ons geluk te beproeven in het bos bij Falsterbø en Skanör. We hopen hier nog meer (door)trekvogels tegen te komen. Net als we onze auto’s op de parkeerplaats hebben neergezet, komt er een prachtige zeearend aangevlogen; een 3e of 4e jaars exemplaar. Met trage vleugelslagen vliegt deze knoeperd vlak langs ons heen. Waaauw, dat is nog eens kicken. We hebben niet eens de tijd om de camera’s te richten. Deze tot de verbeelding sprekende vogel verdwijnt echter binnen seconden weer uit beeld. Misschien heeft dit wel te maken met het geknal wat direct hierop te horen is. Blijkt dat men zich, uitgerekend op deze ochtend, in het bos beoefent met kleiduifschieten. En dat in een natuurreservaat! Tja, en met zo’n geknal in de buurt gaat het vogelplezier er gauw af.

Dus maar weer eens verkassen naar het bekende heideveldje. Het is er inmiddels ook de tijd voor. De roofvogeltrek is al weer druk gaande. Helaas voor ons vliegen de vogels zodanig hoog dat lang niet alles goed te determineren is. Na 34 rode wouwen, 33 buizerds, 17 sperwers en 3 torenvalken te hebben geturfd, stoppen we met het noteren van de aantallen. Wel blijven we vol verwondering kijken naar de “bellen roofvogels” die bij tijd en wijle aan het firmament verschijnen. Deze “bellen” bestaan soms wel uit 70 tot 80 op thermiek rondcirkelende roofvogels. Het zijn vooral rode wouwen, buizerds en in mindere mate sperwers. We krijgen op deze zaterdagochtend pas onze eerste zwarte wouw te zien. Verder vliegen er behoorlijk wat aalscholvers over en tot twee keer toe kruisbekken. Deze laatste soort is hier beslist niet schaars.

Klokjesgentianen staan zelfs nog in bloei

Moe van het intensieve turen in de lucht besluit een aantal van ons, waaronder samensteller dezes, het natte heidegebied eens wat nauwkeuriger te gaan bekijken. We ontdekken 3 soorten heide, te weten: struik-, dop- en kraaiheide met op veel plekken kleine struikjes gagel. Er staan zelfs nog gentiaanklokjes in bloei, evenals tormentil en wilde tijm.

In het gebied loopt vee rond wat nog gehoornd is en ook zien we Schotse hooglanders. Sommige exemplaren lopen op korte afstand langs ons heen. Een Hollandse groet en een vriendelijke opmerking zijn voldoende om de dieren op afstand te houden. Even later vliegen er een viertal watersnippen op en komt uit een laag struikje een grasmus tevoorschijn. Ook deze soort is nieuw op de lijst. We zien verderop – aanvankelijk uit zicht – een uitkijktoren staan. Van daaraf hadden we waarschijnlijk de roofvogeltrek nog beter kunnen zien, maar dat is misschien iets voor een volgend keer. Na nog wat natuurfoto's te hebben gemaakt keren we terug naar de rest van het mannelijke gezelschap.

Ook zij vinden het hier inmiddels best en willen graag naar de huisjes terug. Eén der onzen heeft namelijk "hoge nood", maar ach wee; de dames hebben de sleutels bij zich, zijn een eind uit de buurt, terwijl de ramen en deuren op slot zijn. Gelukkig lossen dit soort zaken zich vanzelf op en besluiten we tegen half vier nog wat rond te wandelen op het vakantiepark tot aan de kust. Op verschillende plekken zijn kuifmezen te zien en te horen en aan zee wordt een oeverpieper (nieuw) gespot.

Ondergetekende trekt er met de auto ook nog even op uit en weet nog een bonte kraai te vereeuwigen. Ook de mooie standbeelden aan het strand van Hölviken ondergaan hetzelfde lot. Natuurlijk worden de vogels aan het strand niet vergeten.

Het strand bij Höllviken

Het zonnetje is bij tijd en wijle terug en dat komt ten goede aan de foto's. Er zitten, net als de vorige dagen, behoorlijk wat grote Canadese ganzen,

knobbelzwanen, maar ook een behoorlijke groep wintertalingen. Voorts zitten er heel wat kieviten en bovendien 12 tureluurs en zelfs nog een grutto.

Omdat de laatste actieve dag vrijwel ten einde is, nemen we enkele aperitiefjes vooraf en wordt de maaltijd geprepareerd. De dames hebben op de markt heel wat verse groentes ingeslagen. De fietstassen puilen uit. Ook nu weer steekt eenieder de handen uit de mouwen. Onderwijl geven we onze ogen nog steeds de kost. Onze dagelijkse grauwe vliegenvanger zit er nog altijd. We kijken er zelfs niet meer van op als een 30 tot 40-tal kraanvogels overvliegt. Het is al zo gewoon. 's Avonds horen we ook hier een boomkikker roepen. Het blijft bijzonder, zo in de 3e week van september. Het eten smaakt wederom voortreffelijk en het buikje raakt meer dan vol. Alles moet immers op; ook de meegebrachte drank. In de loop van de avond komen er veel (natuur)verhalen los en poogt Jan N. ons te verleiden tot een vogelgeluidquiz. Het is als steeds gezellig en gaan wat later slapen dan de dagen ervoor. We spreken af dat we morgen samen om 07.00 gaan ontbijten, rond 07.30 uur de schoonmaak doen en tegen 08.00 uur aan de lange terugreis beginnen.

De eindscore komt vooralsnog uit op 131 vogelsoorten. Dat was van tevoren niet ingeschat. De prognoses vooraf gaven een indicatie aan tussen de 89 en 115 soorten. We zitten er dus ver boven. Dat is nachtrust bevorderend.

Zondag 21 september 2014

Om 06.30 uur staan we op en om 07.00 zitten we reeds aan tafel. Dan blijkt dat Marianne vannacht een andere slaapplek heeft opgezocht. Zij kon niet in slaap komen vanwege het vele gesnurk. De anderen hebben er geen last van gehad of hebben lekker meegesnurkt. We ontbijten buiten. Het is te merken dat het weer aan het veranderen is. Weg zijn de mooie zonnige dagen. Dat noemen ze timing. Aan de ontbijttafel horen en zien we grauwe ganzen overtrekken. Ook noteren we - en passant - nog soorten als: zwarte mees, sijs, grote bonte specht, vink en houtduif. Ook twee eekhoorns geven acte de présence.

Om exact 08.00 uur laten we onze vakantiehuisjes schoon achter. Het is inmiddels een beetje gaan miezeren. Langs het strand zien we in het voorbijgaan tureluurs, kieviten, knobbelzwanen en kokmeeuwen. Onderweg noteren we langs de snelweg roek, sperwer, torenvalk, stormmeeuw en fazant. Daarna tanken we nog even in Zweden om onze kronen op te maken. Inmiddels is het echt gaan regenen. Tot dan is het vrijwel steeds mooi weer geweest. We hebben geboft. Op één avond na, hebben we steeds buiten gegeten en dat in september!

In de haven van Rodby worden vanaf de boot diverse eiders gezien en warempel ook nog 2 toppereenden. Dat is soort 132. Met zo'n lijstje kun je thuis komen. Weer aan vasteland hebben we nog 482 km voor de boeg. We vogelen vanuit de auto nog even door. Er worden soorten opgemerkt als rode wouw, spreeuw, krakeend, knobbelzwaan, wilde eend, meerkoet en blauwe reiger. Op zo'n lange trip zijn vogels onze metgezellen. Vlak voor Hamburg geraken we helaas in een lange, lange file. We lopen uiteindelijk een vertraging op van bijna vijf uur! De

wegwerkzaamheden bij Hamburg en de vele dagjesmensen zijn hieraan debet. Als we dit vooraf hadden geweten dan hadden we beslist een andere route gekozen. Maar weet dat eens vooruit. Nu is er geen ontsnappen meer aan.

Onderweg krijgen we te maken met verschillende weersinvloeden (mist, regen, zon) en allerlei taferelen op de autobaan. Er zijn kleine botsingen, er wordt snoepgoed en drank uitgewisseld met andere inzittenden en we krijgen zelfs te maken met vriendelijk zwaaiende kinderen vanuit auto's. Ze roepen: "Gute Fahrt" naar ons. Het lijkt oprecht gemeend.

Na circa 250 kilometer en vele uren later zien we pas kans om bij de eerste parkeerplaats te geraken. De natuurlijke lichaamsprocessen eisen nu eenmaal hun tol. Als we van de autobaan af zijn, geraken we in een enorme chaos. We hebben er geen rekening mee gehouden dat veel andere automobilisten dezelfde gedachtegang hebben als ons. Het staat er bovendien boordevol met vracht-auto's die zondags niet mogen rijden. Het is er kortweg gezegd een gigantische troep. We hebben meteen spijt dat we hier gestopt zijn.

Alsof het nog niet genoeg is, stapt Jim ook nog midden in de hondenstront en komt daar pas achter als iedereen weer in het busje zit. De scheldkanonnades zijn eventjes niet van de lucht. Zoals steeds is er voor alles een oplossing en kunnen we even later weer verder. Gelukkig heeft de file zich intussen ook opgelost en gaan we "planken" tot de eerstvolgende parkeerplaats. Die is vele kilometers verder en is er nog net plek voor onze beide voertuigen. Onze magen knorren en we laten frietjes met "riesenbockwursten" aanrukken. Dat hebben we wel verdiend na al die misère. Het zijn wel niet de heerlijke maaltijden van Hannie, maar honger maakt nu eenmaal rauwe bonen zoet. Als we op de klok kijken zien we dat het al na zessen is. We zijn dan al 10 uur onderweg.

Gelukkig ondervinden we op de rest van de route naar Weerselo geen oponthoud meer. Wel wordt er onderweg nog even getankt en kunnen de benen worden gestrekt. Het is bijna 21.00 uur als we gezond en wel over zijn en ieder terug is op het vertrouwde adres. Een enerverende reis zit er op. We hebben veel beleefd en gezien en ook de eindscore van 132 soorten mag er zijn. Iedereen is de mening toegedaan dat de trip naar Zweden zeker voor herhaling vatbaar is. Voor de meesten van ons was dit een geheel nieuwe ervaring. Belangrijk was de sfeer en de "teambuilding" van de afgelopen dagen. Met z'n allen bedanken we vooral Hannie en Jan voor de uitstekende organisatie. Volgens ons kunnen ze zo een reisorganisatie beginnen.

Bijgevoegd is per dag de overzichtslijst van wat we zoal in Zuid Zweden hebben gezien.

Tekst en foto's: Wim Wijering

Bijlage: Totaallijst waargenomen soorten.

Naam	Wo	Do	Vrij	Za	Zo	N. dagen gezien
Aalscholver	x	x	x	x	x	5
Baardman			x	x		2
Barmsijs		x	x	x		3
Bergeend		x	x	x		3
Bladkoning			x			1
Blauwborst				x		1
Blauwe kiekendief	x	x				2
Blauwe Reiger	x	x	x	x	x	5
Boerenzwaluw	x	x	x	x	x	5
Bontbekplevier		x				1
Bonte Kraai	x	x	x	x	x	5
Bonte Strandloper		x	x			2
Boomklever		x				1
Boomleeuwerik		x				1
Boompieper		x	x	x		3
Boomvalk		x	x	x		3
Bosruiter		x				1
Brandgans	x		x	x		3
Brilduiker		x	x	x		3
Bruine kiekendief		x	x			2
Buidelmees			x			1
Buizerd	x	x	x	x	x	5
Canadese gans	x	x	x	x	x	5
Dodaars		x				1
Eidereend	x	x	x	x	x	5
Ekster	x	x	x	x	x	5
Fazant		x	x	x	x	4
Fitis		x				1
Fuut		x				1
Gaai	x	x				2
Geelgors		x				1
Gekraagde Roodstaart		x		x		2
Gele kwikstaart		x	x	x		3
Glanskop			x			1
Goudhaan	x	x	x	x		4
Goudplevier	x	x				2
Grasmus				x		1
Graspieper		x	x	x		3
Grauwe Gans	x	x	x	x	x	5
Grauwe Klauwier			x			1
Grauwe vliegenvanger	x	x	x	x		4
Groenling		x	x	x	x	4
Groenpootruiter	x	x	x	x		4
Grote Bonte Specht	x	x	x	x	x	5
Grote Gele Kwikstaart			x			1
Grote Lijster				x		1
Grote Mantelmeeuw	x	x	x	x	x	5
Grote stern	x	x	x	x	x	5

Havik	x	x				2
Heggemus	x	x	x	x	x	5
Holenduif		x	x	x	x	4
Houtduif	x	x	x	x	x	5
Huismus	x		x		x	3
Huiszwaluw	x	x				2
IJsgors			x			1
Kauw	x	x	x	x	x	5
Keep		x	x	x		3
Kemphaan				x		1
Kievit	x	x	x	x	x	5
Kleine jager			x			1
Kleine Mantelmeeuw	x	x	x	x	x	5
Kneu	x	x	x	x	x	5
Knobbelzwaan	x	x	x	x	x	5
Kokmeeuw	x	x	x	x	x	5
Koolmees	x	x	x	x	x	5
Kraanvogel		x	x	x		3
Krakeend		x	x	x	x	4
Kramsvogel		x				1
Kruisbek		x	x	x		3
Kuifeend	x	x	x	x	x	5
Kwartel				x		1
Meerkoet		x	x	x		3
Merel		x		x	x	3
Middelste Zaagbek		x	x			2
Nonnetje		x				1
Noordse stern			x	x		2
Notenkraker		x				1
Oeverpieper		x	x	x		3
Parelduiker			x			1
Pijlstaart		x	x			2
Pimpelmees	x	x	x	x	x	5
Putter	x	x	x			3
Raaf			x			1
Regenwulp		x	x			2
Rietgors		x	x	x		3
Ringmus		x	x	x		3
Rode Wouw	x	x	x	x	x	5
Roek	x	x	x	x	x	5
Roodborst	x	x	x	x	x	5
Roodhalsfuut		x				1
Rosse Grutto		x	x	x		3
Rotgans			x			1
Ruigpootbuizerd		x	x			2
Scholekster		x	x		x	3
Sijs		x	x	x	x	4
Slobeend		x	x	x		3
Smelleken	x	x	x	x		4
Smient	x	x	x	x		4
Sperwer	x	x	x	x	x	5

Spreeuw	x	x	x	x	x	5
Steenarend			x			1
Steppekiekendief			x			1
Stormmeeuw	x	x	x	x	x	5
Tafeleend		x				1
Tapuit		x	x	x		3
Tjiftjaf	x	x	x	x	x	5
Topper					x	1
Torenvalk	x	x	x	x	x	5
Tuinfluiter			x			1
Tureluur		x		x	x	3
Turkse Tortel			x			1
Veldleeuwerik		x		x		2
Vink	x	x	x	x	x	5
Visarend		x	x			2
Waterral		x	x	x		3
Watersnip		x		x		2
Wespendief		x	x	x		3
Wilde Eend	x	x	x	x	x	5
Winterkoning	x	x		x	x	4
Wintertaling		x		x	x	3
Witte Kwikstaart	x	x	x	x	x	5
Wulp		x	x	x		3
Zanglijster			x	x		2
Zeearend		x	x	x		3
Zilvermeeuw	x	x	x	x	x	5
Zilverplevier		x	x	x		3
Zwarte Kraai	x	x	x	x	x	5
Zwarte Mees	x				x	2
Zwarte specht		x				1
Zwartkop				x		1
Zwarte Wouw				x		1
Zwarte Zee-eend	x					1
N. soorten per dag	**52**	**103**	**96**	**86**	**49**	**N.soorten totaal 132**